

A U T E

En nom del Poble Andorra.

A la vila d'Andorra la Vella, als 9 de novembre de 1994

Reunit el Ple del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la Presidència del M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN i els Magistrats Srs. Lluís PUIG FERRIOL, Joan POCH SERRATS, Josep Lluís VAZQUEZ SOTELO, Yves PICOD, Marie CONTE, Bernard PLAGNET, Lluís SAURA LLUVIA i Albert ANDRES PEREIRA.

ANTECEDENTS DE FET

I.- Els Consorts ART i ATC, usant de les previsions contingudes en l'article 10 de la Llei Qualificada de la Justícia de 28 de setembre de 1993, sobre les responsabilitats de l'Estat per danys originats per error judicial o pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia, per demanda de data 20 de juliol de 1994, presentada el dia 25 següent, formularen l'acció de rescabament per error produït en la sentència del M.I. Tribunal de Corts de data 17 de desembre de 1986, recaiguda en la causa penal 60-EP-84. Demanant : ..."que es tingui per exercitada l'acció de responsabilitat de l'Estat en reparació dels danys originats per error judicial i funcionament anormal de l'Administració de Justícia, que es notifiqui la present demanda al M.I. Govern i al Magfc. Ministeri Fiscal, que es segueixi el procediment pels seus tràmits i, que en el seu dia, es dicti la resolució que s'escaigui, que es pronunciï l'existència de l'error judicial i que es declari que la reparació del mateix consisteix en atribuir al nostre fill menor la suma de 70 milions de pessetes com a reparació de la totalitat del dany sofert, i subsidiàriament la part que es fixi consegüentment amb allò que ha estat raonat en el fet vuitè, paràgraf 3) del present escrit amb imposició de costes a l'administració pública."

II.-El M.I. President d'aquest Tribunal Superior, per providència de data 21 de setembre de 1994, va resoldre la inadmissió de la demanda "perquè fa de mal entendre que no havent-se constituït els consorts ART-ATC com a part civil en el judici penal, puguin gaudir de la possibilitat d'interposar qualsevol tipus de recurs per a modificar el contingut d'una sentència ferma, en que no hi han estat part".

III.-Els interessats, per escrit presentat el dia 28 de setembre demanen la nul·litat de la concreta providència al·legant :

a) Manca de competència i facultats del President, per acordar per si sol la inadmissió del recurs corresponent tal decisió al Ple del Tribunal.

b) Improcedència de la declaració de inadmissibilitat prèvia de la demanda, ni pel Ponent ni pel propi Ple del Tribunal, al no contemplar-ho els articles 22 a 27 de la Llei Transitòria de Procediments Judicials que regulen el procediment aplicable, havent-se de seguir el procés, i a la fi en el moment últim de la sentència, el Ple del Tribunal prendrà la decisió que estimi correcta sobre la totalitat del contingut de la causa: admissibilitat i fons.

IV.-El M.I. President d'aquest Tribunal, a comptar de l'escrit presentat pels agents, per providència del dia 6 d'octubre, deixà sense efecte la resolució qüestionada, posant al coneixement, del Ple del Tribunal reunit el mateix dia, l'incident produït i nombrant com a **Magistrat Ponent** al **M.I. Sr. Joan POCH SERRATS** per a que proposi al Tribunal la decisió escaient.

FONAMENTS DE DRET

I.-Pel que es refereix a les facultats i competències del President del Tribunal per acordar per si sol, l'inadmissió del recurs, al haver estat deixada sense efecte la providència per pròpia autoritat i decisió del President desmotiva pràcticament la qüestió. No és necessària per part del Ple cap decisió de nul·litat d'una resolució que ja ha estat anul·lada. No obstant i amb perspectiva de futur, cal precisar que conforme a les pertinents normes processals d'aplicació concreta, (article 10 de la Llei Qualificada i articles 22 a 27 de la Llei Transitòria de Procediments Judicials, concretament l'article 25 que fa remissió a l'article 68 b).- recursos en

matèria administrativa substanciats d'acord amb el que preveu la Llei de Jurisdicció Administrativa i Fiscal i l'article 59 d'aquesta última, amb redacció modificada per l'article 165 de la Llei Transitòria..) el President per si sol, i des de la pròpia autoritat i funció jurisdiccional, no té competència per a resoldre i decidir sobre l'admissió d'un recurs d'aquesta naturalesa, limitant-se a designar el Ponent que correspongui segons el torn de ponències i convocar els membres del Tribunal, parts...

Per altra part i des d'un punt de vista purament orgànic, és normal i adient qu'així sigui, ja que pel contrari, podria mermar o senzillament relativitzar les necessàries garanties d'objectivitat i independència de criteris, en quedar sempre sotmesa l'admissió del recurs a un mateix Magistrat. No es tracta d'una desconfiança o cautela de caràcter personal, sinó senzillament de naturalesa orgànica, objectiva i funcional.

II.- L'altra qüestió a analitzar i decidir és referent a la denunciada improcedència de la declaració prèvia d'inadmissibilitat que els recurrents impugnen i neguen, com essent contrària a les normes processals.

Com a principi general i conseqüència del dret de la tutela judicial efectiva, definit en l'apartat 1 de l'article 1a de la Constitució Andorrana que expressament proclama: .." el dret a la jurisdicció, i a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, substanciat per un Tribunal imparcial predeterminat per la Llei", és d'afirmar la improcedència de rebutjar "ad limine" una demanda corresponen a la sentència sobre el fons i després del procés, l'estimació o no de la pretensió. Més si bé és cert, que el contingut normal del dret constitucional, és obtenir una resolució judicial sobre la pretensió formulada després d'entrar el Tribunal a conèixer del fons de l'assumpte, també és cert que queda satisfeta la tutela judicial, mitjançant una resolució d'inadmissió, sempre que existeixi fonament legal i la seva interpretació i aplicació, no resultin irracionals, arbitràries i desproporcionades. El dret fonamental a la prestació i resposta jurisdiccional, no és un dret incondicional, sinó que és un dret a obtenir-la sempre que s'exerciti conforme a les normes processals i principis rectors del procés.

III.- Des d'aquesta perspectiva, no pot oblidar-se que el principi de la inderogabilitat i aplicació de les normes del procediment, té per objecte la garantia de la igualtat entre les parts, i l'evitació de l'absoluta discrecionalitat del jutge que comportaria conseqüentment l'arbitrarietat; però que no obstant això, aquest principi

ha de ser objecte com tot principi d'una interpretació finalista que reconduïx l'aplicació als seus propis i veritables límits, donat el valor instrumental que té el dret processal, l'estricta observança de la qual mai pot ésser considerada un fi per ella mateixa, sinó tan sols un mitjà per a la realització d'un cert ideal de Justícia (Sentència del Tribunal Superior de la Mitra de 5 de juny de 1991) que institucionalment constitueix la finalitat principal del procés i per això..., com expressa la sentència del Tribunal Superior de la Mitra de 7 de març de 1978, "les Constitucions de Catalunya, que segons Falguera son una espècie de Novel·les correctores del dret antic, prodiguen les admonicions i normes, per ressecar i extirpar plets i obviar milícies per repòs de les parts, bona i expedida administració de justícia", pautes reiteradament recollides en el Manual Digest i el Polític de tanta autoritat dintre de l'ordenament jurídic del Principat (Aute del T.S. de la Mitra de 16 de juny de 1986).

IV.- Les anteriors línies jurisprudencials esmentades com a pauta interpretativa, més que com a resposta d'immediata i directa aplicació, al supòsit concret no poden ésser derogades ni desconegudes per les diferents lleis que d'acord amb la Constitució, han desenvolupat la necessària xarxa i el sistema de procediment en afirmació del principi de seguretat jurídica (preàmbul de la Constitució). Dins del dret de la jurisdicció i com a expressió del mateix en el dret comparat (Espanya, Itàlia) s'admeten i regulen i així ho afirmen qualificats autors, supòsits materials de inadmissió "ad limine" -d'entrada- de la demanda: falta d'un pressupost processal apreciable d'ofici, manca d'un requisit processal subsanable o prejudicialitat penal, quan la pretensió instada pugui comportar frau de llei o processal.."

El dret a l'activitat jurisdiccional no es pot entendre com un dret absolut sinó com sempre subordinat a valors i principis transcendents i a les concretes situacions o circumstàncies de naturalesa material o processal concurrents.

V.- Sentat el precedent és de ressaltar que en la pròpia demanda, en el fet segon es fa referència expressa en l'apartat tercer de l'article 10 de la Llei Qualificada de la Justícia que disposa que: "l'acció haurà de ser exercitada dintre del termini improrrogable de 3 mesos comptadors des del dia en que es pugui exercitar". I com a motivació de que l'acció no ha caducat precisa les següents fites temporals:

a) la Llei Qualificada va ésser promulgada el 28 de setembre de 1993

b) El Tribunal Superior de la Justícia d'Andorra va entrar en funcions el dia 2 de gener de 1994

c) el procediment per a jutjar aquest tipus d'accions no va ésser fixat fins el 13 de gener de 1994

d) atès que els agents, es varen assabentar del fet que es qualifica d'error el dia 29 d'abril de 1994, data a la qual va demanar-se al Tribunal de Corts la totalitat dels autes penals, i li va ésser remesa còpia simple dels mateixos.

Conseqüentment, des de l'error fins al seu coneixement no han transcorregut els tres mesos normativament fixats i definits i per lo tant, l'acció no ha caducat.

VI.-Les conclusions dels demandants per errònies i totalment parcials i subjectives resulten inconsistentes a la seva pròpia finalitat d'afirmar la vivència de l'acció. Els tres mesos de l'apartat 3 de l'article 10 s'han de comptar des del dia en que l'acció es pugui exercitar, és a dir que es tingui coneixement de l'error i lògicament, tal dia no pot quedar a l'arbitri de l'interessat, de forma tal que quan li valgui i segons la seva voluntat i diligència pugui demanar a instar el coneixement de les actuacions en que s'ha produït l'error invocat.

Segons els seus propis raonaments, des del moment en que els agents tenien tant la definició del dret com tota la necessària infraestructura normativa, orgànica i processal de la seva aplicació, (definició de l'acció, constitució del tribunal competent i procediment), podien exercitar l'acció demandant els pertinents testimonis dels autes penals, on afirmen s'han produït els perjudicis. Al contrari, sotmetre el plaç de caducitat a la iniciativa o comoditat de l'afectat, comportaria una inseguretat jurídica, una discrecionalitat en l'exercici del dret, absolutament incompatible i contrària a la seva pròpia essència i finalitat. Conseqüentment s'ha d'afirmar que l'acció, quan es va exercitar amb la demanda havia caducat.

VII.-Afirmada l'anterior conclusió, la qüestió s'incardina en saber si la caducitat d'una acció plantejada en una demanda pot determinar "ad limine" la seva inadmissió i conseqüentment, ser declarada sense necessitat de seguir tot el procés corresponent a la concreta pretensió.

Els recurrents neguen aquesta possibilitat, en quant en cap lloc del procediment preveu aquesta facultat per part del Tribunal. L'argument esta mancat de consistència, per quant i en virtut de les consideracions exposades en els

fonaments de dret d'ordinal II i III de la present, la valoració i aplicació de les normes processals, han de superar la simple dimensió "formal" i instrumental, per ser enteses i aplicades conforme a la finalitat transcendent del procés que es la realització de la Justícia i del Dret.

Des d'aquesta perspectiva, és precís fer algunes conclusions respecte a la institució de la caducitat, com a límit d'exercici dels drets i pertinents accions; al efecte i conforme a la doctrina dels autors son de fixar les següents premisses de conclusió:

a) En front del caràcter complexe de la prescripció, la caducitat es caracteritza per la seva "simplicitat" i facilitat de comprovació per quant es basa i fonamenta en el element fixe i objectiu -matemàtic del transcurs del temps o termini normativament determinat.

b) No essent possible ni l'interrupció, ni la suspensió, ni la renúncia, ni la modificació per efecte de l'autonomia privada del termini, pot ésser estimada i aplicada "ex officio". Es duficient que el Jutge o Tribunal comprovin si l'exercici del dret o de l'acció que es pretén, s'hagi presentat dintre del temps o període de vigència o pel contrari, per haver transcorregut, s'han d'estimar caducats.

c) Encara que la caducitat no hagi estat invocada per la seva pròpia naturalesa i contingut pot ésser estimada i declarada d'ofici, és a dir per iniciativa del Tribunal.

d) Quan el dret o l'acció, ha nascut per pròpia disposició de la Llei, amb l'expressa limitació temporal d'exercici i exigibilitat, el propi transcurs del temps, provoca i determina la seva extinció i per tant, la demanda en la qual es reclama l'aplicació i l'efectivitat del dret afectat per una duració limitada -caducitat- resultarà una demanda totalment mancada de fonament, provocant per falta de "ratio" la seva improcedència sense necessitat, per resultar totalment supèrflua, de tramitar-se el procés que es volia iniciar amb la presentació i dinàmica d'una pretensió caducada.

e) L'estimació d'ofici i la inadmissió "ad limine" d'entrada de la demanda és lògica i una natural conseqüència de la total impossibilitat de supervivència del dret caducat, més enllà del termini determinat per la Llei. Inevitablement la Jurisprudència comparada, va reconeguent de forma lineal i constant l'actuació i consegüent estimació automàtica de la caducitat.

VIII.- Amb coherència amb els exposats criteris o notes constitutives, diferencials i pròpies de la caducitat, és d'afirmar que la mateixa, cas de resultar evident i

irrefutable pot determinar la desestimació prèvia de la demanda, car resultaria una simple i mera pantomima o ficció iniciar un procés provocant i determinant una dinàmica processal en definitiva mancada totalment de base i fonament per inexistència del dret o acció en la mateixa promoguda. No cal oblidar que els emplaçaments tan del M.I. Govern com del Magfc. Ministeri Fiscal, com els agents pretenen, per propi sistema processal, son subsegüents a l'admissió de la demanda, que en el cas d'autes i per tot l'exposat, provocaria una absolutament innecessària dinàmica d'actes i comunicacions, en definitiva sense sentit ni lògica, per manca absoluta d'existència del dret o acció invocats.

La conclusió no representa ni arbitrarietat, ni és una merma del dret constitucional a la resposta jurisdiccional, sinó que en si mateix, integra i realitza amb racionalitat i conforme a la pròpia norma, la correcta i pertinent resolució perquè i des del fons de l'acció, i de forma totalment irreversible per haver transcorregut el termini legal de vigència, normativament definit i limitat, es declara la seva caducitat. A partir d'aquesta conclusió tot el demés resulta abusiu, innecessari i superflu.

Vist l'anteriorment exposat i raonat **EL PLE DEL M.I. TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTICIA D'ANDORRA**

D E C I D E I X

D'acord amb la proposta del Magistrat Ponent, **declarar l'inadmissió** a tràmit de la demanda formulada pels Srs. ART i ATC exercitant l'acció de responsabilitat de l'Estat per error judicial en base a l'article 10 de la Llei Qualificada de l'Administració de Justícia, per haver caducat l'acció, per transcurs del termini de tres mesos determinat en l'apartat tercer de la mateixa norma.

Així, per aquesta nostra resolució , ho pronunciem, manem i signem.